

VIA INTERNET

Zwaag, 29 mei 2013

Betreft: internetconsultatie betreffende het conceptbesluit proceskosten in WOZ-zaken

Geachte heer, mevrouw,

Met belangstelling hebben wij kennis genomen van het conceptbesluit proceskosten in WOZ-zaken. Door middel van deze brief wensen wij ons commentaar te geven op het conceptbesluit.

In deze brief zullen wij aanvoeren dat het wijzigen van de methode om proceskostenvergoeding (hierna: PKV) te berekenen/toe te kennen in WOZ-zaken niet noodzakelijk is. Kort samengevat heeft het conceptbesluit tot doel de PKV in WOZ-zaken behoorlijk te versoberen. In onze visie is de vergoeding die het huidige Besluit proceskostenvergoeding bestuursrecht toekent bij een gehonoreerd WOZ-bezwaar reeds aan de magere kant. Wij pleiten dan ook eerder voor een verruiming dan voor een versobering van PKV in WOZ-zaken.

1 Commentaar op het conceptbesluit proceskostenvergoeding in WOZ-zaken

1.1 Inleiding

Een belangrijk element in de Nederlandse rechtsorde is dat er tegen beschikkingen van (decentrale) overheden bezwaar kan worden gemaakt. Dit conceptbesluit maakt vooral inbreuk in de rechten van particulieren. In het bijzonder zal daarom over “burgers” worden gesproken, evenwel wordt benadrukt dat dezelfde regeling geldt voor ondernemingen die Nederlands vastgoed bezitten.

Het maken van bezwaar kost de burger tijd en energie. Er dient niet te worden onderschat dat een burger ook in zaken waarbij de procedure wordt gevoerd door een no-cure-no-pay bureau tijd moet investeren om het bezwaarschrift te bewerkstelligen.

Een no-cure-no-pay bureau (evenals bureaus die werken op uurtje-factuur-tje basis) zal op verzoek van een cliënt de woning van cliënt moeten onderzoeken/inspecteren. Het bureau kan bijvoorbeeld bij de gemeente proberen aan te tonen dat de woning van zijn cliënt door de betreffende gemeente is vergelijkbaar met woningen die niet (voldoende) vergelijkbaar zijn. In een dergelijk geval moet er een omschrijving van alle door de gemeente gehanteerde referentiepanden in het bezwaarschrift aan de orde komen en er moet worden toegelicht waarom de woningen niet (voldoende) vergelijkbaar zijn.

In dit verband wensen wij te benadrukken dat een WOZ-bezwaar veelal maatwerk is, er is immers geen sprake van een bestaand dossier voor de gemachtigde die beroepsmatig rechtsbijstand verleend (Kamerstukken II 2001/02, 27 024, nr. 16, p. 4). In de praktijk blijkt dat het veelal niet nodig is om meerdere jaren achter elkaar bezwaar aan te tekenen tegen de WOZ-beschikking van eenzelfde cliënt. Dossierkennis die voor volgende jaren bruikbaar is zal derhalve niet worden opgedaan.

Tevens kan een burger (al dan niet via een gemachtigde) een taxateur inschakelen om de woning te taxeren. De reden om een taxateur langs te laten komen wordt door burgers niet lichtzinnig genomen. De reden hiervoor is dat velen dit als een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer beschouwen.

Als uit de taxatie blijkt dat de WOZ-waarde niet te hoog is vastgesteld zal er uiteraard geen bezwaar tegen de WOZ-beschikking worden aangetekend. Graag benadrukken wij dat de burger niet louter zijn privacy opgeeft ten bate van het no-cure-no-pay bureau. De burger bedient zich van professionele bijstand omdat hij zich geconformeerd ziet met (mogelijk) onrechtmatig overheidshandelen. Als er inderdaad sprake is van onrechtmatig handelen door een bestuursorgaan heeft belanghebbende recht op PKV.

Uit de MvT (bij het conceptbesluit) maken wij op dat er een soort heksenjacht wordt opgezet ten laste van de no-cure-no-pay bureaus die de zwarte piet krijgen toegeschoven voor de bezwaren tegen WOZ-beschikkingen. Het zou ons inziens getuigen van een progressiever beleid als de gemeenten worden aangesproken op de wijze waarop zij uitvoering geeft aan de Wet waardering onroerende zaken in plaats van louter te kijken naar no-cure-no-pay bureaus. Immers hebben deze bureaus geen bestaansrecht als de gemeenten geen onrechtmatige besluiten zou nemen waarvoor zij PKV dienen te vergoeden. Uit de MvT maken wij op dat de Minister zich niet zo zeer zorgen maakt om de onrechtmatige beschikkingen die de gemeente aan burgers/ondernemingen oplegt maar louter om de PKV die wordt gevraagd door beroepsmatige bijstandverleners (en in het bijzonder de no-cure-no-pay bureaus).

Uit de MvT blijkt dat de no-cure-no-pay bureaus ongeveer 12.000 bezwaarschriften hebben ingediend tegen WOZ-beschikkingen. Dit is slecht een fractie van het geheel aantal bezwaren. Een no-cure-no-pay bureau verdient niet bijzonder veel aan de PKV. Wij raden de Minister aan om eens te onderzoeken hoeveel tijd een bezwaarprocedure gemiddeld vraagt van de adviseur en dit te delen op de verkregen PKV. De conclusie kan ons inziens niet anders zijn dan dat een dergelijke adviseur op een uurloon uitkomt waar commercieel Nederland zijn bed niet voor uitkomt. In onze visie zou de PKV in zijn algemeenheid (ook voor WOZ-zaken) moeten worden verhoogd. Hierdoor kunnen meer ondernemers een businessmodel op basis van no-cure-no-pay starten. Een laagdrempelige methode zal ontstaan voor de Nederlandse burger/bedrijfsleven om bezwaar te maken tegen te hoge beschikkingen van bestuursorganen. Dit helpt het vertrouwen in de rechtsstaat en tevens de rechtsgelijkheid. Zoals wij in deze brief zullen aanvoeren vrezen wij dat het maken van bezwaar tegen de WOZ-beschikking slechts nog voor de elite betaalbaar is.

Wat op dit moment wordt miskent is dat er ook taxaties plaatsvinden waarvan uiteindelijk geconcludeerd wordt dat de WOZ-waarde niet te hoog was vastgesteld. In dergelijke gevallen zal evident geen bezwaar worden aangetekend omdat het zinloos zou zijn. In dergelijke gevallen drukken de taxatiekosten op de burger die de taxateur heeft ingeschakeld. In veel gevallen maakt een taxatie door een taxateur namelijk geen deel uit van de no-cure-no-pay overeenkomst.

De reden om bezwaar aan te tekenen, of anders gezegd, het onderzoeken van de mogelijkheden om bezwaar aan te tekenen tegen de WOZ-beschikking is overstijgend aan de gemeentelijke belastingen. De WOZ-waarde wordt –naast voor het bepalen van de grondslag voor gemeentelijke belastingen zoals OZB- onder andere gebruikt in de inkomstenbelasting om bijvoorbeeld de bijtelling van het eigenwoningforfait te berekenen (art. 3.112, tweede lid Wet Inkomstenbelasting 2001). De WOZ-waarde geldt ook als de waarde van vastgoed wat als rendementsgrondslag in box III in aanmerking dient te worden genomen (art. 5.20 Wet Inkomstenbelasting 2001) . Tevens geldt de WOZ-waarde als waarde van de verkrijging bij situaties van vererving/schenking (art. 21 vijfde lid Successiewet 1956) en wordt het gebruikt in de inkomsten- en vennootschapsbelasting om de fiscaal aftrekbare afschrijving te beperken (art. 3:30a Wet Inkomstenbelasting 2001).

De grondslag voor het berekenen van het eigenwoningforfait bedraagt -in bijna alle gevallen- 0.6% van de WOZ-waarde. De vermogensrendement heffing heeft een effectieve heffing van 1,2% tot gevolg (4% x 30%). De erfbelasting kan tot 40% van de WOZ-waarde bedragen. Een cliënt heeft dus een zeer groot belang bij een juiste vaststelling van de WOZ-waarde.

Het opstellen van een bezwaarschrift kost tijd, dit is niet anders voor een no-cure-no-pay dienstverlener als voor een dienstverlener die tegen uurtje-factuurte factuureert. Het belangrijkste is dat de rechtszekerheid recht wordt aangedaan en dat het belanghebbende niet feitelijk onmogelijk wordt gemaakt om in bezwaar/beroep te gaan. Door de PKV voor WOZ-zaken te verlagen zoals is voorgesteld zullen naar ons inzicht veel (in het bijzonder) particulieren de te hoge WOZ-beschikking voor lief nemen omdat zij de dienstverlener niet willen/kunnen betalen. Een no-cure-no-pay ondernemer kan niet werken voor een PKV die gemiddeld 50% lager is dan de huidige PKV. Dit houdt in dat als het conceptbesluit zal worden aangenomen, het businessmodel van de no-cure-no-pay ondernemer niet meer houdbaar is. Dit is echter niet het fundamentele probleem.

Het fundamentele probleem is dat wij niet verwachten dat een belanghebbende (particulier) bereid is om grofweg EUR 200,00 bij te betalen aan de (juridisch) dienstverlener om de WOZ-waarde te drukken. Immers, het direct voordeel is slechts een verlaging van de gemeentebelastingen wat veelal slechts enkele euro's tot enkele tientjes betreft. Het indirecte voordeel – onder ander inkomstenbelasting/vennootschapsbelasting en erfbelasting- leidt niet tot een direct cashvoordeel op het moment dat er een uitspraak op het WOZ-bezwaar komt. De factuur van de (juridisch) dienstverlener dient echter wel direct te worden voldaan. Met andere woorden, bezwaar maken tegen de WOZ-beschikking blijft louter toegankelijk voor de elite in de samenleving. Immers kunnen zij het zich veroorloven om beroepsmatig verleende bijstand in te schakelen en vervolgens het gat tussen de oude PKV en de nieuwe PKV financieel dichten.

Wij achten het niet ondenkbaar dat een kwaadwillend no-cure-no-pay bureau het onderhavige conceptbesluit kan misbruiken om juist meer PKV te krijgen dan onder het huidige Besluit proceskosten bestuursrecht zou krijgen in een gehonoreerde zaak. Als gevolg van het conceptbesluit verwachten wij dat de totale uitvoeringskosten drastisch zullen toenemen. Wij gaan hier in het “commentaar per artikel” nader op in.

2 Commentaar per artikel

2.1 Artikel 5

Lid 1

Een veroordeling in of vergoeding van de kosten voor de aanwezigheid van een deskundige op een zitting of hoorzitting vindt slechts plaats indien de deskundige op de zitting of hoorzitting een relevante bijdrage heeft geleverd.

Commentaar: In onze visie is het uiterst subjectief in welke mate een deskundige in een hoorzitting bij de gemeente een “relevante” bijdrage heeft geleverd. Wij vrezen dan ook dat de uitleg veel breder zal zijn dan de codificatie van het arrest van Hof 's-Gravenhage 30 oktober 2012, nr. 11/00441, LJN BY2796).

De motivatie van het bezwaar zal voorafgaand aan het hoorgesprek reeds hebben plaatsgevonden waarbij het zeerwel mogelijk is dat de deskundige reeds input heeft geleverd. Tevens dient te worden opgemerkt dat de gemeente het niet volledig eens is met het ingediende bezwaarschrift. Anders had aan het hoorgesprek voorbij kunnen worden gegaan.

Als een belanghebbende een uitnodiging voor een hoorgesprek ontvangt weet hij (veelal) niet over welk gedeelte van het bezwaarschrift de gemeente nader wil spreken. De belanghebbende weet dus niet met zekerheid of hij het gesprek zelf kan voeren of dat hij de expertise van een deskundige nodig heeft. De belanghebbende weet dus niet of het raadzaam is wel/geen deskundige mee te brengen, echter dient hij de deskundige mee te brengen om zijn rechten te waarborgen. Vervolgens moet belanghebbende hopen dat de gemeente van oordeel is dat de bijdrage van de deskundige als een “relevante” bijdrage wordt gekwalificeerd. Immers, als de bijdrage als niet relevant wordt geacht, heeft belanghebbende geen recht op PKV.

In onze visie zou met recht kunnen worden betoogd dat een bijdrage van een deskundige niet relevant is, als de bijdrage reeds is af te leiden uit het bezwaarschrift. Dit zou tot gevolg kunnen hebben dat een advieskantoor besluit de motivering niet volledig op te nemen in het bezwaarschrift maar de motivering van de deskundige pas tijdens het hoorgesprek in te brengen. Louter ten doel om te kunnen aantonen dat de deskundige bij het hoorgesprek een relevante bijdrage heeft geleverd. Dit lijkt ons niet de bedoeling, immers worden er nu extra proceshandelingen toegevoegd die extra werklust en kosten voor de gemeenten met zich meebrengen. De werklust ziet in het bijzonder op de tweede heroverweging (bezwaarschrift is de eerste heroverweging) van hetgeen is verhandeld tijdens de hoorzitting en tevens dient een hoorverslag (art. 7:7 Awb) te worden opgesteld.

Lid 3

De duur van de zitting of hoorzitting is de tijd van de feitelijke zitting of hoorzitting, naar boven afgerond op halve uren, met een minimum van één uur en een maximum per dag van negen uur.

Commentaar: Als de vergoeding van kosten afhankelijk wordt gemaakt van de tijd die een (hoor)zitting in beslag neemt voorzien wij dat een verkeerde prikkel wordt afgegeven aan ondernemingen die veel proceshandelingen willen verrichten. Wij voorzien dat een (hoor)zitting (in het bijzonder de hoorzitting bij de gemeente) veel meer tijd in beslag gaat nemen. Immers is de beloning afhankelijk van de tijd die is besteed. Belanghebbende (samen met de deskundige) wordt dus beloont om het hoorgesprek zo lang mogelijk te laten duren. Wij achten de kans zeer reëel dat in het bezwaarschrift slechts de minimale motivering wordt gebruikt om de gronden van het bezwaar aan te stippen. Vervolgens wordt het bezwaar tot in detail toegelicht in het hoorgesprek (waarvan de gemeente vervolgens nog het hoorverslag (art. 7:7 Awb) moet opstellen). Wij verwachten dat dit het ambtelijk apparaat alleen maar extra zal belasten omdat er een beloningsmodel is gekozen om het gesprek zo lang mogelijk te laten duren. Wij achten het niet ondenkbaar dat een kwaadwillend no-cure-no-pay bureau de onderhavige regeling dermate kan vormgeven dat er juist meer PKV verschuldigd is dan hij onder het huidige Besluit proceskosten bestuursrecht zou krijgen.

Wat wij –aan de andere kant- ook voorzien is dat de gemeenten de hoorzitting (zeer) snel wil afwikkelen om PKV te besparen bij een gehonoreerd bezwaar. Dit zal waarschijnlijk ten kosten gaan van het zorgvuldigheidsbeginsel. Mogelijk houdt dit in dat een belanghebbende in beroep zal moeten gaan om zijn motivering van het bezwaar op juiste wijze over het voetlicht te brengen, met alle kosten en belasting van het ambtelijk apparaat van dien. Echter is ook denkbaar dat een belanghebbende zijn bezwaar zal staken en geen beroep aantekent uit kostenoverwegingen. Wij menen dat Nederland op beide wijzen niet is gediend bij dergelijke regeling.

Als er toch rekening zal worden gehouden met de tijdsduur van het hoorgesprek stellen wij voor de tijd die het horen in beslag heeft genomen op te nemen in het hoorverslag (7:7 Awb). Op die wijze kan een gang naar de rechter worden voorkomen omdat belanghebbende zijn zienswijze/commentaar kan indienen tegen het door de gemeente opgestelde hoorverslag. Een geschil over de duur van de hoorzitting kan dan voor de uitspraak op bezwaar door de gemeente worden rechtgezet.

Overigens wordt de burger bij toepassing van deze regel geconfronteerd met een bewijsprobleem. Er valt immers bijna niet aan te tonen hoe lang een hoorgesprek heeft geduurd als hierover verschil in inzicht bestaat tussen de ambtenaar en de belanghebbende. Om dergelijke geschillen te voorkomen is het juist verstandig de regeling te laten voor wat het is. De kans is reëel dat de ambtenaar meer bezig is met de klok dan met het inhoudelijke hoorgesprek nadat het hoorgesprek bijna 1 uur duurt.

Wij menen dat het wordt miskent dat de deskundige ook reistijd heeft om zich naar de afgesproken locatie te begeven. Tevens wordt geen rekening gehouden met de voorbereidingstijd die de deskundige nodig heeft om zich voor te bereiden op de hoorzitting.

Het lijkt er op dat het onderhavige conceptbesluit alleen maar ingewikkelder wordt.

In elk geval geeft deze regeling een no-cure-no-pay deskundige de kans om de PKV behoorlijk op te krikken.

Lid 4

In het geval van een gecombineerde behandeling van verschillende zaken in aanwezigheid van dezelfde deskundige wordt het bedrag van de kosten berekend als ware er sprake van de behandeling van één zaak. De aldus berekende kosten worden evenredig toegerekend aan alle zaken waarvoor de deskundige aanwezig was, en die tijdens de gecombineerde behandeling aan de orde zijn geweest. De aldus berekende kosten per zaak wordt slechts in aanmerking genomen voor zover de partij of de belanghebbende in die zaak in aanmerking komt voor een kostenvergoeding.

Commentaar: Ook hier wordt ons inziens een inbreuk gemaakt op het rechtszekerheidsbeginsel. De gemeente wordt nu aangemoedigd om de hoorgesprekken van een beroepsmatige bijstandverlener tegelijk te behandelen. Dit zal ontegenzeggelijk ten koste gaan van de voorbereiding van de betreffende dossiers. Wij begrijpen de visie om zaken in één hoorgesprek te behandelen, echter menen wij dat de motivatie in de betreffende bezwaren dan nagenoeg gelijk moet zijn. Bijvoorbeeld een hoorzitting voor 40 nieuw gebouwde appartementen in één appartementencomplex. De motivering zal in (vrijwel) alle 40 bezwaarschriften nagenoeg gelijk zijn. Wij verzoeken om verduidelijking op dit punt.

Ons inziens is het onmogelijk als een deskundige zich tijdens een hoorgesprek moet mengen in de discussie omtrent de waardering van: een woonboerderij, 2 grachtenpanden, 12 eengezinswoningen, 3 twee onder een kap woningen, 5 appartementen, een woonboot, 3 scholen, 8 kantoorpanden en een winkel. De gemeente zal vanuit kostenperspectief voorstellen om alle hoorgesprekken achter elkaar in te plannen.

Deze regeling dwingt de deskundige een gigantische dossierkennis op te bouwen die hij tijdens het hoorgesprek ten toon moet spreiden (anders geen PKV o.g.v. het eerste lid) wat redelijkerwijs niet van een deskundige kan worden gevergd.

Wij verzoeken om verduidelijking op dit punt.

2.2 Artikel 6

Lid 3

In het geval van een gecombineerde behandeling worden de kosten voor het verschijnen ter inlichtingencomparitie, zitting, nadere zitting, hoorzitting of nadere hoorzitting door een derde die beroepsmatig rechtsbijstand verleent, berekend als ware er sprake van behandeling van één zaak.

Commentaar: Wij verwijzen naar het ons bovenstaande commentaar op lid 4 van artikel 5.

2.3 Artikel 7

1. De waarde per punt, bedoeld in de bijlage bij het Besluit proceskosten bestuursrecht, bedraagt in een bezwaar- of beroepsprocedure over:

*a. een woning: de helft van de waarde per punt, genoemd in onderdeel B van die b;
b. een courante niet-woning: driekwart van de waarde per punt, genoemd in onderdeel B van die bijlage.*

2. De verkregen bedragen worden rekenkundig afgerond op gehele euro's, waarbij een decimaal van 5 of hoger naar boven wordt afgerond.

Commentaar: Voordat we überhaupt aan een vergoeding van PKV toekomen is het essentieel om te begrijpen welke stappen er dan reeds zijn gemaakt:

1. de vergoeding kan alleen betrekking hebben op kosten van rechtsbijstand of andere genoemde kosten;
2. de kosten moeten redelijkerwijs noodzakelijk zijn;
3. het primaire besluit moet herroepen zijn;
4. de herroeping moet aan een onrechtmatigheid van het bestuursorgaan te wijten zijn;
5. belanghebbende moet om een vergoeding hebben verzocht voordat op het bezwaar is beslist.

In de Kamer is impliciet besloten dat voor WOZ-zaken een vergoeding geldt van (anno 2013) EUR 472 per punt. Voor belastingzaken en premies geldt een lager tarief van (anno 2013) EUR 235 per punt. De reden hiervoor was –aldus de Kamer- in het bijzonder dat het werk veelal eenmalig is, en dat er aldus geen bestaande dossierkennis is (Kamerstukken II 2001/02, 27 024, nr. 16, p. 4). Als dit besluit in de huidige vorm wordt aangenomen, wordt hiervan dus afstand gedaan. In het onderhavige voorstel wordt –met een omweg- voor WOZ-zaken een lagere PKV toegekend omdat de wegingsfactor van de procespunten voor verrichtte proceshandelingen wordt verlaagd. Het doel van een gemachtigde die beroepsmatig bijstand verleent is het op juiste/professionele wijze bijstaan van zijn cliënt. In de ondertonen in de MvT wordt de no-cure-no-pay dienstverlener weggezet als een ordinaire querulant die zoveel mogelijk proceshandelingen wil verrichten om de hoogst haalbare PKV op te strijken. Deze visie bestrijden wij ten eerste.

Het gaat om rechtszekerheid die hier de hoofdrol vertegenwoordigd, immers: als het bestuursorgaan geen fouten maakt, kan een dergelijk no-cure-no-pay bureau in zijn geheel niet bestaan. Evenwel geldt het conceptbesluit niet alleen voor de no-cure-no-pay bureaus. Volgens het conceptbesluit moet elke dienstverlener die bezwaar aantekent tegen een WOZ-beschikking een lagere PKV krijgen.

Vooropgesteld moet worden dat in het huidige Besluit proceskosten bestuursrecht de kostenvergoeding niet altijd 1 punt (EUR 472) is. Het gewicht van de zaak kan worden aangepast als de zaak zeer licht of licht is (bijlage Bij Besluit proceskosten bestuursrecht, C. wegingsfactoren). De zaak kan dus gematigd worden als het bestuursorgaan of de rechtsprekende instantie meent dat de zaak lichter is dan 1 punt per proceshandeling. In dit verband menen wij ook dat de matiging in het voorgestelde besluit niet opportuun is. Het conceptbesluit beperkt nu juist de zaken waarbij de zwaarte van de zaak wel dermate ingewikkeld is dat 1 punt (EUR 472) per proceshandeling op zijn plaats is.

Als we naar de bovenstaande 5 punten kijken moeten we ons blijven realiseren dat de kosten slechts vergoed worden als aan alle 5 punten is voldaan. Wellicht het meest in het oog springende is dat het bestuursorgaan (in dit geval de gemeente die de WOZ-beschikking te hoog heeft vastgesteld) onrechtmatig heeft gehandeld. Als het huidige besluit in deze vorm wordt ingevoerd zullen in onze visie veel particulieren besluiten om geen bezwaar/beroep meer in te stellen tegen onrechtmatig handelen van gemeenten omdat het particulieren meer kost dan het in eerste instantie oplevert.

Het voelt heel wrang voor particulieren om meer kosten te moeten maken tegen een onrechtmatig overheidsbesluit dan wat het aan voordeel oplevert (verlaging gemeentelijke belastingen van enkele euro's tot tientjes). Daardoor zullen burgers geneigd zijn zich –tegen beter weten in- te vereenzelvigen met de te hoge aanslag.

De heksenjacht op de no-cure-no-pay bureaus treft feitelijk vooral de normale burger. De grote vastgoed bezitters (scholen, kantoorpanden, winkels etc). bedienen zich niet van diensten van no-cure-no-pay bureaus. Zij bedienen zich van diensten van grote financiële dienstverleners zoals PriceWaterhouse Coopers, Ernst & Young en Deloitte. Het zijn vooral particulieren die zich bedienen van no-cure-no-pay dienstverleners, juist de particulier wordt getroffen door het conceptbesluit.

Volgens vaste jurisprudentie inzake artikel 6 EVRM (in samenhang met het eerste protocol bij het EVRM en artikel 26 IVBPR) mag de rechtsgang niet onmogelijk worden gemaakt door de overheid. Doordat de WOZ-waarde voor vele (reeds eerder beschreven) belastingen wordt gebruikt is het indirecte belang van een juiste WOZ-waarde erg groot. Wij menen dat we in een land als Nederland, die de rechtsstaat hoog in het vaandel heeft staan, niet moeten beginnen aan een verlaging van PKV voor WOZ-zaken. Als we dit toch doen zal het aantal bezwaar- /beroepschriften waarschijnlijk afnemen, maar dit zal ontegenzeggelijk ten koste gaan van de rechtszekerheid en tevens de belastingmoraal in het algemeen.

Wij verwijzen graag naar het proefschrift: Essays on Fiscal Policy van econoom dr. Peter van Oudheusden. Hij schrijft dat de belastingheffing door lagere overheden het algemene vertrouwen in de overheid vergroot. Dit kan in onze visie alleen maar waar zijn als de lagere overheden belastingen heffen die rechtmatig zijn en dat de burger zich in rechte tegen de aanslag kan verweren zonder dat het hem veel geld kost. We moeten niet willen –in tijden van economische crisis- dat we als burgers het vertrouwen in de overheid kwijtraken. Juist nu moeten we in systemen blijven denken om de goede Nederlandse belastingmoraal op peil te houden, en niet proberen een grijpstuiver te pakken (van EUR 2.82 mln blijktens MvT) ten kosten van de rechtszekerheid.

2.4 Artikel 9

Een vergoeding van gemaakte kosten als bedoeld in artikel 1 van het Besluit proceskosten bestuursrecht blijft achterwege, indien de WOZ-waarde na een aanpassing in beperkte mate afwijkt van de WOZ-waarde die bij de bestreden beschikking is vastgesteld. Er is sprake van een afwijking in beperkte mate:

van meer dan	maar niet meer dan	het afwijkings- percentage niet meer is dan:	met een minimum van:
-	€ 200.000	5%	-
€ 200.000	€ 500.000	4%	€ 10.000
€ 500.000	€ 1.000.000	3%	€ 20.000
€ 1.000.000		2%	€ 30.000

2. *Het eerste lid blijft buiten toepassing bij een afwijking van € 100.000 of meer.*

Commentaar: het invoeren van een drempel zijn wij geen voorstander van. Hierdoor kunnen de gemeenten met het bekende knijp-en-piepsysteem de WOZ-waarde jaar in jaar uit telkens binnen de grenzen van de PKV verhogen, ervan uitgaand dat de burger toch niet zal procederen als zijn proceskosten niet worden vergoed.

De drempel (EUR 10.000 – 30.000) is afgeleid van de Fierensmarge die de Hoge Raad op 22 oktober 2010 (LJN: BL1943, Hoge Raad , 08/02324) buiten toepassing verklaarde. De argumentatie van de Hoge Raad in dat arrest geldt ons inziens onverkort voor de nu voorgestelde drempel. De PKV-drempel kan bij zaken met een relatief gering financieel belang namelijk leiden tot een wezenlijke belemmering van de vrije toegang tot de rechter. De WOZ-waarde geldt namelijk niet alleen als grondslag voor de heffing van OZB, maar is ook de basis voor het eigenwoningforfait in de inkomstenbelasting, voor de bodemwaarde van afschrijvingen op vastgoed in de vennootschaps- en de inkomstenbelasting en voor de schenk- en erfbelasting. Hierdoor kan niet worden gezegd dat bij grieven over betrekkelijk kleine waardeverschillen sprake is van querulant gedrag.

Als er toch een drempel moet worden ingevoerd menen wij dat de “arme” inwoners de hardste klappen zullen krijgen door deze maatregel. Immers kan als feit worden aangenomen dat de burgers met een woning tot EUR 200.000 minder inkomen hebben dan inwoners met een woning van EUR 1 miljoen. Toch moet het minimum percentage bij de huizenbezitter van EUR 200.000 met 5% afwijken en bij een huizenbezitter van EUR 1 miljoen slechts 2%. Vanuit de optiek in effectieve euro's gerekend kunnen wij deze doelmatigheidsvisie volgen. Echter uit sociaal economische overwegingen zijn wij hier tegen omdat de zwakste schouders nu de hardste klappen krijgen. Wij zouden –als er überhaupt een drempel moet komen- de voorkeur geven aan een drempel van 2% voor elk object ongeacht de waarde. Evident is dat een minimum bedrag van EUR 10.000 – 30.000 dan niet meer nodig is.

Wij zijn van mening dat een woning met een waarde tot EUR 200.000 makkelijker te taxeren is voor gemeenten omdat er vele vergelijkbare woningen worden verkocht in die prijsklasse. De meeste woningen die in Nederland worden verkocht zijn lager geprijsd dan EUR 200.000. De referentie woningen die door de gemeente worden gebruikt om de waarde van een specifieke woning te taxeren zou dat makkelijker moeten gaan dan een specifieke hoog geprijsde woning.

Wij wensen nogmaals te benadrukken dat de grote ondernemingen (weer) de dans ontspringen met de invoering van deze foutmarge. Het eerste lid is immers niet van toepassing bij een afwijking van EUR 100.000 of meer. Een afwijking van EUR 100.000 op een scholencomplex, kantoortoren of een ziekenhuiscomplex zal procentueel minimaal zijn. Kennelijk heeft het conceptbesluit het uiteindelijke doel om de normale burger met een goedkope woning te treffen.

3 Commentaar op de Nota van Toelichting

Hieronder hebben wij de nota van toelichting integraal opgenomen en in *cursief* weergegeven. Met **vetgedrukte tekst** hebben wij onze commentaren toegevoegd voor zover deze niet blijken uit ons commentaar in hoofdstuk 2, Commentaar per artikel.

Nota van toelichting Algemeen deel

Dit besluit strekt ertoe om een regeling te introduceren voor de vergoeding van de kosten die een partij of een belanghebbende maakt in verband met de behandeling van een door hem ingediend bezwaar- of beroepschrift in een procedure over de WOZ-waarde.

De gemeenten zijn als uitvoerders van de Wet waardering onroerende zaken zijn de afgelopen jaren geconfronteerd met een toename van het aantal bezwaar- en beroepschriften dat wordt ingediend door bureaus die op basis van no-cure-no-pay opereren. Deze bureaus procederen namens een partij of een belanghebbende voor ieder waardeverschil, hoe klein ook, in de hoop kostenvergoeding in de bezwaarfase of een proceskostenvergoeding in de gerechtelijke fase te toucheren. Dat is ook het doel van de procedure, omdat het honorarium afhankelijk wordt gesteld van de te vergoeden (proces)kosten.

Commentaar: Een no-cure-no-pay onderneming bestaat bij de gratie dat de gemeente fouten maakt die als onrechtmatig worden beschouwd. Doordat de gemeente relatief veel fouten maakt bij het vaststellen van WOZ-waarden kunnen no-cure-no-pay ondernemingen bestaan. Hetgeen in de MvT staat is een ouderwets gevalletje: “de pot verwijt de ketel dat hij zwart ziet”. De toename van kostenvergoedingen is te wijten aan het feit dat gemeenten meer fouten zijn gaan maken. Wellicht heeft dit te maken met het feit dat er nu jaarlijks een WOZ-waarde dient te worden vastgesteld volgens de Wet WOZ. Enkele jaren geleden was dit eens in de 5 respectievelijk 3 jaar. Het zou goed mogelijk zijn deze verandering in de frequentie van het vaststellen van de WOZ-waarde verband houdt met de onjuiste vaststelling van de waarde door gemeenten. Het zou niet zo moeten zijn dat de burger de dupe wordt van de onjuiste vaststelling van de WOZ-waarde door de gemeente, ongeacht wat de oorzaak is van de onjuiste vaststelling.

Dit doet zich voornamelijk voor bij de categorie woningen, daar is het percentage bezwaren dat door deze no-cure-no-pay bureaus is ingediend gestegen van 6,73 (2011) naar 11,6 (2012). Deze trend zet zich naar verwachting in 2013 voort. In cijfers gaat het in 2012 om 8,6 miljoen WOZ-beschikkingen, waarvan 7,7 miljoen voor woningen en 0,9 miljoen voor niet-woningen (kantoren, bedrijven, bijzondere objecten).

Het opereren op no-cure-no-pay basis veroorzaakt ook dat in een procedure zoveel mogelijk proceshandelingen worden uitgevoerd, ook als dat strikt genomen niet nodig is, teneinde aanspraak te maken op een zo hoog mogelijk bedrag aan proceskosten.

Commentaar: Dit is een zeer discutabele stelling, immers hoeft er geen hoorgesprek plaats te vinden als het bezwaarschrift wordt gehonoreerd op basis hetgeen daarin is verhandeld. Een hoorgesprek kan dan geheel worden overgeslagen. Immers kan belanghebbende niet in een betere positie komen door het hoorgesprek wél doorgang te laten vinden.

Het feit dat er in gegronde bezwaarschriften toch een hoorgesprek noodzakelijk wordt geacht komt dus ook in het bijzonder door gemeenten zelf. Dat er vervolgens PKV wordt geclaimd in dergelijke zaken moge evident zijn.

De toepassing van het Besluit proceskosten bestuursrecht dekt niet alleen de kosten van een door een no-cure-no-pay bureau gewonnen procedure, maar ook de kosten van verloren procedures. De no-cure-no-pay bureaus gebruiken de (proces)kostenvergoeding mitsdien voor de commerciële exploitatie van hun bedrijf. Dit leidt tot onnodige juridisering en hogere uitvoeringskosten bij gemeenten.

Commentaar: Graag benadrukken wij dat voor no-cure-no-pay bureaus de PKV slechts het sluitstuk van de overeenkomst is. Dergelijke bureaus leven bij de gratie dat de gemeenten kennelijk dermate veel fouten maken bij het vaststellen van de WOZ-waarde dat bezwaarschriften noodzakelijk zijn.

Wij menen dat de gewonnen zaken tevens de verloren zaken dekken niet zo lichtvaardig is als in de MvT geschreven wordt. Juist een no-cure-no-pay bureau zal voordat hij de overeenkomst sluit een inschatting maken of het bezwaar succesvol kan zijn. Het moge duidelijk zijn dat een keuze om bezwaar aan te tekenen (met onzekerheid tot succes en dus PKV) een belangrijke afweging is. Als het no-cure-no-pay bureau beoordeelt dat bezwaar (waarschijnlijk) niet succesvol zal zijn, zal hij geen no-cure-no-pay overeenkomst aanbieden. Dit zal hij louter doen als hij van mening is dat de WOZ-waarde te hoog is vastgesteld. Het percentage van de gewonnen zaken is dus zeer hoog ten opzichte van de verloren zaken.

Gestimuleerd door onder meer het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties bieden steeds meer gemeenten de mogelijkheid om voor of tijdens de bezwaarprocedure contact met de gemeente te hebben. Steeds meer individuele burgers maken daarvan gebruik. Gemeenten ervaren echter dat de no-cure-no-pay bureaus deze informele aanpak bij hun cliënten verhinderen. De no-cure-no-pay bureaus zijn niet gebaat bij een snelle oplossing waarvoor zij doorgaans geen vergoeding ontvangen. Dit maakt dat het voor gemeenten moeilijker om een significante daling van bezwaarschriften door de informele aanpak (en daarmee de uitvoeringskosten) te realiseren.

Commentaar: Het lijkt me een onjuiste visie dat no-cure-no-pay bureaus actief burgers weerhouden gebruik te maken van de snelle telefonische oplossing. De no-cure-no-pay bureaus zullen veelal pas worden ingeschakeld als dergelijke onderhandelingen met de gemeente (door de burger zelf) niet het gewenste resultaat hebben opgeleverd in de ogen van de belanghebbende. Tevens vragen wij ons af of burgers überhaupt op de hoogte zijn van deze telefonische regelingen. Wij hebben nog nooit een bijlage bij een WOZ-beschikking gezien die aangeeft dat er telefonisch contact kan worden opgenomen om de hoogte van de WOZ-waarde te bediscussiëren. Veelal staat een dergelijke boodschap op een (beveiligd) gedeelte van de webportal van de betreffende gemeenten. Deze webportal kan slechts worden bereikt door in te loggen met Digid.

Als de burger de opdracht tot het maken van bezwaar tegen de WOZ-waarde uit handen heeft gegeven, is de bijstandverlener verplicht bezwaar te maken via de formele weg. De overeenkomst die tussen de bijstandverlener en zijn cliënt is gesloten spreekt derhalve ook over “bezwaar maken”. Het maken van bezwaar kan volgens artikel 6:4:1 Awb alleen schriftelijk.

Als de bijstandverlener zich niet geconfronteerd wil zien met civiel rechtelijke consequenties zoals “tekortkoming in de nakoming van de overeenkomst” (6:74 BW), is hij verplicht schriftelijk bezwaar te maken. Immers, ook als telefonisch het geschil is opgelost, heeft de dienstverlener géén bezwaar gemaakt.

De Hoge Raad heeft ook in menige procedure het argument van een bestuursorgaan dat het geschil “met één telefoontje kon worden opgelost” definitief naar de prullenbak verwezen (o.a. HR 26-03-2010, LJN: BL8875). Het feit dat gemeenten ook proberen telefonisch één en ander op te lossen is een goede zaak. Echter, om op formele wijze bezwaar te maken dient men de wet te volgen, en dus dient dit schriftelijk te geschieden. Dat burgers dus geen gebruik maken van een potentiële telefonische oplossing zou hen op geen enkele wijze dienen te worden aangewreven.

Deels is deze uitkomst door de rechtspraak beperkt (Hoge Raad 13 juli 2012, 11/02035, [LJN: BX0904](#), uitgewerkt in de Richtlijn van de belastingkamers van de gerechtshoven inzake vergoeding van proceskosten bij WOZ-taxaties door de Raad voor de rechtspraak (Stcrt. 2012, 26039), hierna: Richtlijn). In genoemde richtlijn is beleid ontwikkeld voor de vergoeding van de kosten van een deskundige die door een belanghebbende is meegebracht naar de zitting en een door de deskundige opgesteld taxatieverslag in procedures over waardebeschikkingen.

Deels werkt de regeling van het Besluit proceskosten bestuursrecht in aantal gevallen echter nog steeds onredelijk uit. Het komt in de WOZ-praktijk veelvuldig voor dat verschillende zaken van een belanghebbende met eenzelfde adviseur of deskundige en waarbij in iedere zaak vergelijkbare gronden zijn ingediend tegelijkertijd in één zitting of hoorzitting worden behandeld. Daarbij wordt tijdens een zitting of hoorzitting in kort tijdsbestek een veelvoud van zaken behandeld. Een onverkorte werking van het Besluit proceskosten bestuursrecht betekent dat voor de vergoeding elke zaak in aanmerking wordt genomen. Dergelijke zittingen of hoorzittingen kunnen immers niet worden beschouwd als een samenhangende zaak in de zin van artikel 3, tweede lid, van het Besluit proceskosten bestuursrecht, aldus de Hoge Raad (1 oktober 2004, [LJN: AR3090](#)). Hoorzittingen waarbij veertig bezwaarschriften binnen twee uren worden behandeld zijn geen uitzondering. Het in aanmerking nemen van evenzoveel kostenvergoedingen gaat de redelijkheid te boven. Om die reden is een regeling getroffen die strookt met de reële werkbelasting van degene die beroepsmatig rechtsbijstand verleent en de reële werkbelasting van de meegebrachte deskundige. De regeling geldt zowel voor de rechtsbijstandverlener als voor de deskundige die wordt meegebracht naar de zitting of de hoorzitting. Zie voorts de toelichting bij de artikelen 5, vierde lid en 6, derde lid. De specifieke omstandigheden in de WOZ-praktijk rechtvaardigen een aanvullende regeling voor de (proces)kostenvergoeding in WOZ-zaken, die aansluit bij de reële werkbelasting van de rechtsbijstandverlener en de deskundige. Het Besluit proceskosten WOZ-zaken vormt een aanvulling op het Besluit proceskosten bestuursrecht en biedt een regeling voor de vergoeding van (proces)kosten van door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand op een zitting of een hoorzitting en van kosten van een deskundige voor het opstellen van een taxatieverslag en voor het verschijnen ter zitting of hoorzitting. Het besluit is deels een vastlegging van de regels zoals verwoord in de Richtlijn.

Met het besluit wordt zekerheid aan belanghebbenden, het bestuursorgaan en de rechter geboden omtrent de hoogte van (proces)kostenvergoeding. Met de duidelijkheid die hiermee wordt geschapen wordt naar verwachting een flink aantal beroepschriften waarbij slechts de hoogte van de proceskosten in het geding is, voorkomen.

Uit dit besluit vloeien geen administratieve lasten voor de burger of het bedrijfsleven voort. Het brengt alleen wijzigingen aan in de regeling van de (proces)kostenvergoeding. De Raad voor de rechtspraak, de Vereniging Nederlandse Gemeenten, de Nederlandse Vereniging voor rechtspraak, de Raad voor rechtsbijstand, de Nederlandse Orde van Advocaten, de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs, het Register Belastingadviseurs, De Waarderingskamer en de president van en de procureur-generaal bij de Hoge Raad hebben geadviseerd over een ontwerp van dit besluit. [PM opmerkingen]

Deze nota van toelichting wordt uitgebracht mede namens de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Financiële gevolgen

De vergoeding van de kosten van door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand bij het indienen van een bezwaarschrift en het verschijnen op een hoorzitting, daalt na de inwerkingtreding van dit Besluit van €470 naar €235 voor woningen en voor courante niet-woningen van €470 naar €353. Uitgaande van 12.000 door no-cure-no-pay bureaus ingediende en gehonoreerde bezwaren betreffende woningen en daalt de kostenvergoeding voor gemeenten met 2,82 miljoen euro. Voor niet-woningen is geen berekening mogelijk, nu niet bekend is hoeveel procedures courante niet-woningen of incurante niet-woningen betreffen.

Commentaar: De nadruk van het conceptbesluit ligt in het bijzonder op de no-cure-no-pay bureaus. Echter worden er ook veel bezwaarschriften ingediend door bureaus die op uurtje-factuurje basis werken. De belanghebbende heeft hierdoor extra schade omdat hij in plaats van EUR 472,- PKV per punt nu (naar verwachting) de helft krijgt. De afweging voor een burger om beroepsmatige bijstand in te roepen tegen een aanslag die hij van de gemeente heeft ontvangen ziet zich nu in dubio. Kiest hij voor zijn recht om bezwaar te maken, dan kost dit hem enkele honderden euro's. Dit doet afbreuk aan de beginselen van behoorlijk bestuur evenals aan de fundamentele vrijheden uit het internationale verdragenrecht.

Op basis van het huidige Besluit proceskosten bestuursrecht is de vergoeding EUR 472 per punt in plaats van EUR 470 die in het conceptbesluit wordt genoemd. Zie: Bijlage bij besluit proceskosten bestuursrecht –B. Waarde per punt.

De kosten van een door de deskundige uitgebracht verslag wijzigt niet ingrijpend, nu daarvoor in het Besluit beoogt de Richtlijn te codificeren.

De veroordeling in de kosten in beroep, bestaande uit het indienen van een beroepschrift, een conclusie van dupliek en het verschijnen ter zitting, daalt voor woningen van €1.180 naar €590. Niet bekend is hoeveel beroepschriften door rechtsbijstandverleners worden ingediend. Wel zullen naar verwachting aanzienlijk minder beroepschriften worden ingediend over de WOZ-waarde, nu veel WOZ-zaken bij de rechtbank alleen de proceskosten betreffen.

Tot slot is geen rekening gehouden de introductie van de kostenvergoeding voor een gecombineerde behandeling en de afschaffing van de vergoeding van kosten bij gebleken kleine waardeverschillen.

4 Tenslotte

Graag zijn wij tot nadere toelichting bereid. Wij geven toestemming dit stuk openbaar te maken.

Hoogachtend,
Brandsma Financial Services,

(niet ondertekend i.v.m. openbaarheid op internet)

I.L. Brandsma

(niet ondertekend i.v.m. openbaarheid op internet)

mr S. Danenberg